

Posebne revizije v podjetjih v državnem solastništvu

Veliko oškodovanj, obsodbe (še) nobene

V nekaterih primerih so bile vložene tožbe proti odgovornim osebam – »Če v sodnem sistemu ne pride do izreka kazni, potem je težko vzpostavljati višje standarde korporacijske kulture v Sloveniji«

LJUBLJANA – Ob aktualnih razpravah o upravljanju državnih kapitalskih naložb se vedno znova odpira vprašanje kakovosti upravljanja teh deležev in morebitnih oškodovanj podjetij. Država, Kapitalska družba (Kad) in Slovenska odškodninska družba (Sod) so samo v času sedanje vlade zahtevale več kot deset izrednih revizij preteklega poslovanja ali posamičnih poslov in v nekaterih primerih so že bile oziroma še bodo proti odgovornim osebam vložene tožbe, a pravnomočno obsojen ni bil še noben član organov upravljanja teh družb.

Pa pogledjmo nekaj najodmevnejših primerov. Kad in drugi državni lastniki so na skupščini skupine Elan v začetku leta 2009 zahtevali revizijo posamičnih poslov za preteklih pet let s posebno pozornostjo na storitvah zunanjih svetovalcev in sklepanju posredniških poslov. Posebna revizija, ki jo je opravila Pricewaterhouse Coopers, je po navedbah nadzornega sveta pokazala, da je ekonomsko vprašljivih za kar 800.000 evrov poslov. Po presoji revizorjev so bile sporne zlasti pogodbe z zunanjimi odvetniškimi pisarnami in dve svetovalni pogodbi. Skupščina družbe in nadzorni svet sta upravi naložila, naj preuči možnosti za vložitev tožb proti odgovornim osebam. V skupini Elan pojasnjujejo, da zadeve ne komentirajo, ker da je ta v rokah odvetnikov. Po neuradnih informacijah pa so ti tik pred vložitvijo tožb proti prejšnji upravi in nadzornemu svetu.

Skoraj 40 milijonov evrov škode v Luki Koper

Država, Kad in Sod so posebno revizijo zahtevali tudi v **Luki Koper**. Revizorji hiše Pricewaterhouse Coopers so na njihovo zahtevo pregledali 14 področij poslovanja v času, ko je upravo vodil Robert Časar, in ugotovili za dobrih 39 milijonov evrov škode. Prejšnja uprava je domnevno med drugim nekatere pisle preplačala ali jih sklepala pred uradnim sklepom uprave oziroma nadzornega sveta ali celo brez njih, uprava prav tako ni spoštovala opozoril finančne službe in nadzornikov ... Skupščina Luke Koper je marca sklenila, da revizor mora v svoje poročilo zajeti še izpuščena področja, sedanja uprava pa mora v šestih mesecih vložiti tožbe proti organom vodenja oziroma nadzora.

Kad in Sod sta izredno revizijo zahtevala tudi v **Intereuropi**. Revizijska družba KPMG je v njej ugotovila številne nepravilnosti zlasti pri

170 milijonov evrov vredni naložbi v logistični terminal Čehov v Moskvi. Prejšnja uprava pod vodstvom Andreja Lovšina, ki je to naložbo vodila v sodelovanju z družbo Riko, je po mnenju revizorjev preplačala zemljišče za logistični center, del kupnine je nakazala v Liechtensteinsko banko, sporna sta bila gradnja in vodenje projekta, nadzorniki pa so nekatere sklepe sprejemali naknadno ... Odvetniki družbe so tako v začetku leta proti Lovšinu in članoma nekdanje uprave Zvezdanu Markežiču in Ondini Jonke zaradi spornih vlaganj v Rusijo in Ukrajino vložili odškodninsko tožbo v znesku 37,5 milijona evrov. Sporni posel z logističnim centrom Čehov od leta 2008 preiskujejo tudi kriminalisti.

Naložbe na Balkanu slabile likvidnost Hita

Državna sklada sta posebno revizijo za obdobje med 1. januarjem 2006 in 30. aprilom 2009 pred dobrim letom zahtevala tudi v **novogoriškem Hitu**. Revizorji so poseben poudarek namenili pregledu sponzorskih in svetovalnih pogodb ter poslov pri naložbah v Beogradu, Umagu, Črni gori in Brčkem. Izsledki revizije so pokazali, da omenjene naložbe na Balkanu slabijo likvidnost delniške družbe in s tem ogrožajo Hitov kapital. Tudi Hitova skupščina je sklenila, naj družba za povrnitev škode proti prejšnjim organom vodenja in nadzora vloži odškodninsko tožbo.

Prav tako je skupščina **Kada** na predlog Kada lani izglasovala uvedbo posebne revizije družbe za preteklih pet let s posebnim poudarkom na šestih poslih, med njimi pridobitev nakupne in prodajne opcije za delnice Istrabenza, nakup delnic Infond Holdinga in dajanja posojil med družbami iz skupine. Revizorji BDO Revizije so ugotovili, da posli niso bili poslovno potrebni za **skupino Laško**, da jih je naroča-

la obvladujoča družba, ki jo je vodil Boško Šrot, in da posli niso koristili manjšinskim delničarjem. Revizorji so še ugotovili, da je zaradi Fructalovega nakupa delnic Infond Holdinga, dajanja posojil Infondu ter Centru naložbam nastala škoda zaradi padca vrednosti delnic in plačilne nesposobnosti posojiljemalca. Skupščina revizijskega poročila še ni obravnavala.

Posebna revizija je bila na zahtevo države kot večinskega delničarja opravljena v **tržiškem Peku**. BDO Revizija je preverila vodenje poslov družbe za obdobje zadnjih pet let s poudarkom na izplačilih vodstvenim in vodilnim delavcem Peka in njenih hčerinskih družb. Revizija je po podatkih družbe in nadzornikov pokazala, da prekrškov v škodo družbe ni bilo, prav tako ne nepravilnosti ali protizakonitih ravnanj. Skupščina Peka poročila še ni obravnavala.

Posebna revizija kot instrument nadzora

Izvršna direktorica Združenja Manager **Sonja Šmuc** pravi, da morata uprava in nadzorni svet vedno delovati s skrbnostjo dobrega gospodarja, da pa so posebne revizije tam, kjer lastniki hočejo pregledati poslovanje, upravičene. »Tak pregled lahko bodisi potrdi bodisi ovrže nekatere javne špekulacije o poslovanju družbe,« je dejala sogovornica. Po njenem mnenju te revizije gotovo psihološko vplivajo na organe upravljanja »morda tudi tako, da se podjetje kakšnih bolj tveganih poslov ne loti, kar je lahko tako pozitivno kot negativno. Vsi posli namreč nujno ne uspejo.« Šmucova pričakuje, da bodo sodišča znala ločiti med takimi posli in tistimi, kjer je šlo za kazniva dejanja. Dodaja, da bodo odškodninske tožbe prispevale k boljši praksi upravljanja podjetij, če bodo te tožbe na sodišču obravnavane in izpeljane tehtno.

Tudi generalna sekretarka Zdruc-

Stran / Page: 9

Doseg / Reach: 155000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 398 cm²

2 / 2

ženja nadzornikov Slovenije **Irena Prijović** meni, da so posebne revizije eden od instrumentov nadzora nad poslovanjem družb, kadar za to obstajajo razlogi: »To je določen pritisk na organe upravljanja, saj je dolgo veljalo, da nihče ne zahteva odgovornosti za nazaj. Ne sme pa to postati *način delovanja*, da bi prav vse posle tako pregledovali.« Prijovićeva meni, da bo veliko odvisno od uspeha teh odškodninskih tožb na sodišču. »Če znotraj sodnega sistema ne pride do izreka kazni, potem je težko vzpostavljati višje standarde korporacijske kulture v Sloveniji,« je sklenila.

MAJA GRGIČ

IRENA PRIJOVIĆ